

• • • Únor • • •

Atentát na Grazianiho Italové v Habeši

Svět sedmatřicátého roku rozhodně nebyl světem klidu a míru. Patrné mezinárodní napětí mělo své důvody a lidé pohlíželi do budoucna s obavami. Zároveň se již na území Evropy i severní Afriky odehrávaly válečné konflikty, které se bezprostředně dotýkaly všech evropských zemí. Ať již šlo o španělskou válku nebo agresi italských vojsk v Habeši – Etiopii. Hlavní válečné události Mussoliniho koloniálního dobrodružství přitom proběhly především v letech 1935 a 1936, ale veřejnost stále nahlížela na toto území s nervózním zaujetím. Zvláště když z Addis Abeby přicházel nekončící proud informací o různých útocích a nestabilizované situaci. Právě 20. února 1937 vzrušily celý svět zprávy o atentátu na italského místokrále v Habeši, generála Rodolfa Grazianiho. Tento muž se neblaze proslavil svou krutostí během severoafriické vojenské kariéry. Bojoval proti Tuaregům, Senussiům a nakonec se zapojil i do habešské agrese. Pro jeho metody, používání bojových plynů, zřizování koncentračních táborů a obecnou krutost se mu přezdívalo Etiopský řezník.

Italové vtrhli do Etiopie bez vyhlášení války v říjnu 1935 a při své technické převaze předpokládali brzké a jednoduché vítězství. Postup byl však i díky terénu a podmínkám velice pomalý a do konce roku se Italům podařilo kontrolovat jen malou část země. Bylo nutné posílit vojenský kontingent, který se vyšplhal na více než 400 000 mužů. Tehdejší Společnost národů vyzývala k materiálním sankcím vůči italskému agresorovi, ale světové velmoci na ně nepřistoupily. Italové se rozhodli pro další drtivý útok, a to včetně toho, že generálové Badoglio a Graziani požádali Mussoliniho o povolení

Generál Rodolfo Graziani

k použití bojových plynů... Vzápětí pokračovaly boje i s použitím těchto prostředků a podle poválečných statistik zahynulo v celé válce tři čtvrtě milionu obyvatel Etiopie. Dalším italským útokům již špatně vyzbrojené etiopské vojsko nemohlo vzdorovat a mezi únorem a dubnem 1936 se odehrála klíčová ofenziva italských vojsk. Dne 5. května 1936 padlo i hlavní město Addis Abeba. V květnu byla obsazena třetina etiopského území a Mussolini spojil toto území s Eritreou a italským Somálskem, vytvořil tak Italskou východní Afriku.

Rodolfo Graziani byl na základě vojenských úspěchů povýšen na „Maršála Itálie“ a následně se stal místokrálem tohoto nově dobytého území. Habešané ovšem neustávali v odporu. Pokud již nebyl možný systematický vojenský odpor, přešli na formu partyzánské války a útoků na italské představitele.

V únoru 1937 tak informoval i československý tisk o posledních událostech v Addis Abebě. „Podle zpráv z Addis Abeby byl Graziani lehce zraněn bombami vrženými Habešany do jeho blízkosti na ulici... Italové žasnou nad tím případem, poněvadž se předpokládalo, že se Habešané úplně přizpůsobili italskému režimu, až na malou skupinku, která se vzbouřila pod vedením rasa Desty. Veřejnost se táže, jak je možné, že se útočníkům podařilo dostat se tak těsně k místokráli, a dokonce bombami. Při atentátu byl generál Liotta vážně zraněn.“⁶ Italové zareagovali na tento neúspěšný útok zatýkáním a terorem. Podle všech dostupných informací bylo v následujícím měsíci po atentátu zabito více než tři sta obyvatel Addis Abeby. Sám Graziani skončil ve funkci místokrále v prosinci 1937, kdy se vrátil do Itálie. Po vypuknutí druhé světové války působil v nejvyšším velení italských fašistů. Vrátil se opět do Afriky, kde byl ovšem neúspěšný. Kariéru zakončil jako ministr války v Mussoliniho loutkové vládě na severu Itálie, jím sestavené jednotky se podílely na protipartyzánských akcích. Po válce byl souzen, ale ve vězení pobyl pouze několik málo měsíců, neboť obhajobu postavil na tom, že pouze plnil rozkazy politického vedení země.

Italské africké dobrodružství trvalo velice krátce, po prohře v roce 1941 se jejich někdejší územní zisky rozplynuly a z nezávislé Etiopie se stal spojenec protifašistické koalice.